

Quick scan flora en fauna

Stelleweg 2, Kloetinge

In opdracht van: Estea

7 december 2020

Colofon

© 2020 Laneco / Estea

Tekst en samenstelling: E. Rietveld MSc

Tweede lezer: Ir. D. van Pijkeren

Eindverantwoordelijk: Ir. D. van Pijkeren

Projectnummer: 06.20.31

In opdracht van: Estea

Wijze van citeren: Rietveld, E. (2020). *Quick scan flora en fauna Stellegeweg 2, Kloetinge*. Laneco, Ede.

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologisch advies en onderzoek.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco. Noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander doel dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

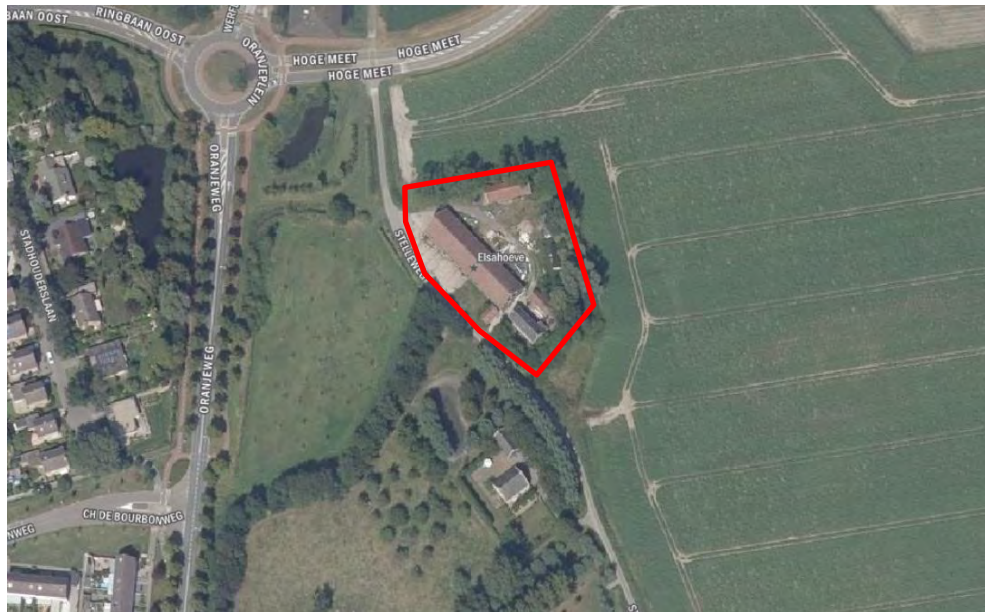
INHOUD

1	INLEIDING	4
1.1	AANLEIDING	4
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	5
2	TOETSING	7
2.1	ONDERZOEKSMETHODIEK	7
2.2	NATUURNETWERK NEDERLAND	8
2.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	9
2.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	11
2.5	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING	11
3	CONCLUSIE	21
3.1	NATUURNETWERK NEDERLAND	21
	ER ZIJN GEEN ANDERE PROVINCIALE NATUURBELEIDSKADERS VAN TOEPASSING OP HET PLANGEBIED.	21
3.2	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	21
3.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	21
3.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING	22
3.5	CONSEQUENTIES	23
3.6	AANBEVELINGEN	24
BIJLAGE 1	WETTELIJK KADER	25
BIJLAGE 2	LITERATUURLIJST	29

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Het plangebied ligt aan de Stelleweg 2 in Kloetinge (gemeente Goes), provincie Zeeland (afbeelding 1). De werkzaamheden binnen het plangebied bestaan uit de herinrichting/uitgebreide renovatie van bestaande bebouwing en de realisatie van nieuwbouw. In opdracht van Estea heeft Laneco de werkzaamheden getoetst aan de Wet natuurbescherming en een quick scan flora en fauna uitgevoerd.

Afbeelding 1. Globale ligging van het plangebied (rode contour) aan de Stelleweg 2 in Kloetinge (ondergrond: PDOK Viewer, 2020)

In deze quick scan zijn de habitatgeschiktheid van beschermde planten- en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten beoordeeld op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het plangebied ligt aan de Stellegeweg 2 ten oosten van de bebouwde kom van Goes (afbeelding 1). Ten zuiden van het plangebied ligt agrarisch gebied met aansluitend de bebouwde kom van Kloetinge. Ten oosten en noorden van het plangebied ligt eveneens agrarisch gebied. Er staat een boerderijwoning aan de zuidwestzijde van het plangebied, aan de overzijde van de Stellegeweg. Ten noorden van het plangebied kruist de Stellegeweg de Hoge Meet.

In het plangebied staan een boerderijwoning, een grote monumentale stal, een kleinere oude/monumentale stal en enkele andere bijgebouwen. De noord-, oost en zuidgrens van het plangebied zijn begroeid met verschillende soorten bomen en struikgewas, zoals wilg (*Salix sp.*), populier (*Populus sp.*) en es (*Fraxinus excelsior*). De westgrens van het plangebied is de Stellegeweg. Door het plangebied loopt een verharde weg als erfverharding. Deze loopt vanaf de Stellegeweg om de grote monumentale stal heen. Aan de zuidzijde van de stal sluit de verharding weer aan op de Stellegeweg. Rondom de verharding is verwilde begroeiing met voornamelijk grasachtige soorten en een wat ruderaal ruigte met indicatoren van een verstoord vrij voedselrijke bodem.

De boerderijwoning, de grote stal en de bijgebouwen bestaan uit enkelwandige steensmuren zonder spouwmuur. De oost- en zuidgevel van de grote stal en de gevels van de kleine schuur hebben houten beschot. Alle gebouwen hebben een dakpannen dak. De huidige bebouwing zal worden gerenoveerd en heringericht. Daarnaast zal een tweede schuur en laagbouw geplaatst worden. Afbeelding 2 op de volgende pagina toont de huidige situatie. Afbeelding 3 toont de gewenste situatie na de werkzaamheden.

Afbeelding 2. Indruk van het plangebied (foto's: Laneco 2020).

Afbeelding 3. Schematisch overzicht van nieuwe situatie aan de Stelleweg 2 in Kloetinge (Kort Geytenbeek Architecten, 2020)

2 TOETSING

2.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, 2010 t/m augustus 2020) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Daarom zijn ook andere verspreidingsbronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst in bijlage 2). De meeste gegevens betreffen relatief globale verspreidingsgegevens. Omdat deze gegevens vrij globaal zijn, is de beoordeling in de quick scan vooral gebaseerd op een veldbezoek door een ecooloog.

De aanwezigheid van soorten in een gebied is bepaald bij een reikwijdte van 5 kilometer rondom het plangebied. Wanneer er naar de directe omgeving wordt gerefereerd, betreft het een straal van circa 100 meter rondom het plangebied.

Op 30 september 2020 heeft ecooloog Dirk van Pijkeren van Laneco het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van het veldbezoek was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en om de geschiktheid van de habitat voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Dit veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

2.2 NATUURNETWERK NEDERLAND

Het plangebied ligt niet in het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt op circa 750 meter (afbeelding 4; Provincie Zeeland, 2020). Door de geplande werkzaamheden zal geen NNN-gebied verloren gaan. Effecten op het NNN-gebied door externe invloeden van de werkzaamheden zoals wateronttrekking, geluid, licht en trillingen, kunnen gezien de afstand en de tussenliggende elementen, zoals woningen, wegen en agrarisch gebied, worden uitgesloten.

Afbeelding 4. Ligging plangebied (globaal rode contour) ten opzichte van het Nederlands Natuurnetwerk (groene en blauwe vlakken, waarbij het blauwe vlak een weidevogelgebied is) (ondergrond: Provincie Zeeland, 2020).

Het plangebied ligt op circa 1 kilometer van het dichtstbijzijnde weidevogelgebied (afbeelding 4; Provincie Zeeland, 2020). Het beschermde gebied heeft geen relatie met het plangebied en wordt niet aangetast door de geplande werkzaamheden.

2.2.1 Overige beleidskaders

Er zijn geen andere beleidskaders uit het Natuurbeleidsplan (NBP) van toepassing in het plangebied (Provincie Zeeland, 2020). Voor de voorgenomen ontwikkeling zijn er in het kader van het NBP dan ook geen consequenties te verwachten.

2.3 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied ligt op ongeveer 2 kilometer afstand van het Natura 2000-gebied 'Oosterscheld' (afbeelding 6: Natura 2000, 2020). Door de voorgenomen ingrepen gaat geen Natura 2000-gebied verloren. Effecten op het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied door externe invloeden van de werkzaamheden, zoals geluid, licht, menselijke aanwezigheid en trilling, zijn gezien de afstand, de tussenliggende elementen en de beperkte werkzaamheden op voorhand uitgesloten.

Afbeelding 5. Ligging plangebied (globaal rode cirkel) ten opzichte van het Natura 2000-gebied (gearceerd vlak) (ondergrond: Natura 2000, 2020).

In deze fase is nog niet bekend hoe de gebruiksfase en aanlegfase uitgevoerd wordt, maar door de geplande werkzaamheden en tijdens de gebruiksfase kan een hogere stikstofemissie ontstaan in vergelijking met de huidige situatie. Een stikstofberekening kan uitsluitsel geven over de stikstofemissie als gevolg van de ruimtelijke ontwikkeling en de depositie op Natura 2000-gebieden. De toename van de stikstofdepositie kan het gevolg zijn van bouwwerkzaamheden in de aanlegfase en het gebruik in de gebruikersfase. Bij bijvoorbeeld bouwprojecten moet gedacht worden aan het aanvoeren van bouwmaterialen en het realiseren van gebouwen en bij het gebruik aan het autoverkeer van bewoners van de woningen. De berekening wordt uitgevoerd middels de AERIUS Calculator. Bij geen extra stikstofemissie, kan (voor wat betreft het aspect stikstof) het bestemmingsplan worden vastgesteld en/of de omgevingsvergunning verleend worden.

Als sprake is van een toename aan stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van beschermde soorten, dan moet nader onderzoek middels een voortoets stikstofdepositie uitwijzen of er sprake is van significant negatieve effecten.

De rijksoverheid heeft tevens op de achtergrond gewerkt aan een nieuw systeem om de PAS te vervangen: het stikstofregistratiesysteem. Sinds 24 maart 2020 kan een natuurvergunning worden aangevraagd op basis van het stikstofregistratiesysteem. Dit geldt in eerste instantie voor de woningbouw. Zie ook: www.aanpakstikstof.nl/achtergrond/vragen-en-antwoorden/over-hetstikstofregistratiesysteem. Indien hieruit blijkt dat uw project een verhoging van stikstofdepositie op nabijgelegen stikstofgevoelige Natura 2000-gebied veroorzaakt, kunnen wij u gericht adviseren en bepalen of uw project in aanmerking komt voor deze regeling.

2.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Aan de zuidzijde van het plangebied staan verschillende soorten bomen zoals wilg, els, vlier, populier en es. Een deel van de bomen zal worden gekapt. Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom houtopstanden (Provincie Zeeland, 2020). Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is hier dan ook niet van toepassing.

2.5 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Wet natuurbescherming onderdeel soorten moet worden getoetst of er sprake is van negatieve effecten op (potentiële) verblijfplaatsen of (potentieel) leefgebied van beschermde planten en dieren.

2.5.1 Vaatplanten

Beschermde soorten vaatplanten zijn over het algemeen gebonden aan specifieke standplaatsen in natuurgebieden, op schrale (graan)akkers of andere bijzondere groeiplaatsen. Zoals in hoofdstuk 1 is besproken is het plangebied is grotendeels verhard en bebouwd. De begroeiing die aanwezig is bestaat onder andere uit soorten als wilg (*Salix sp.*), els (*Alnus sp.*), vlier (*Sambucus nigra*), populier (*Populus sp.*) en es (*Fraxinus excelsior*). Rondom het erf is veel ruigte aanwezig. De soorten duiden op een sterk door mensen beïnvloedde groeilocatie welke verstoord en voedselrijk is. Beschermde soorten vaatplanten groeien voornamelijk in voedselarme gebieden die niet onderhevig is aan zware invloed van mensen. Beschermde soorten vaatplanten in het plangebied zijn dan ook uitgesloten. Negatieve effecten op deze soorten zijn daarom uitgesloten.

Op het erf en langs de sloten rondom het plangebied is reuzenberenklauw (*Heracleum mantegazzianum*) aanwezig. Dit is een invasieve soort die andere inheemse planten weg kan drukken. Gezien de toekomstige functie als zorgboerderij wordt aanbevolen de soort sterk te bestrijden (beheren als gazon) omdat aanraking van de bladeren brandblaren veroorzaakt.

De essenrij achter de bebouwing aan de noordzijde is sterk aangetast door essentaksterfte. Vanwege veiligheid (vallende takken) wordt aanbevolen een boomverzorger deze te laten beoordelen op houdbaarheid, en eventueel de rij te vervangen door een mix van andere inheemse soorten als zwarte els, fladderiep en zomer/koningslinde.

2.5.2 Grondgebonden zoogdieren

Om een goed beeld te krijgen van de te verwachten soorten grondgebonden zoogdieren in de directe omgeving van en binnen het plangebied zijn de volgende bronnen geraadpleegd: Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen et al., 2016) en Nationale Databank Flora en Fauna (2010 t/m 2020).

Nationaal beschermde soorten met provinciale vrijstelling

Binnen het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied kunnen verschillende nationaal beschermde zoogdiersoorten voorkomen, zoals egel (*Erinaceus europaeus*), ree (*Capreolus capreolus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), vos (*Vulpes vulpes*) en verschillende algemeen voorkomende soorten muizen en spitsmuizen. Voor deze soorten geldt in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling een vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Niet-vrijgestelde nationale en Europees beschermde soorten

Van de niet-vrijgestelde nationaal beschermde zoogdiersoorten is volgens bovengenoemde bronnen uit de ruime omgeving van het plangebied het voorkomen bekend van kleine marterachtigen hermelijn (*Mustela erminea*) en wezel (*Mustela nivalis*). Deze zijn sinds 2019 de provincie Zeeland van de vrijstellingslijst gehaald, en als zodanig nu beschermd onder de Wet natuurbescherming.

Kleine marterachtigen hermelijn en wezel zijn vaak te vinden in kleinschalige landschappen en zijn gebonden aan landschapselementen, zoals houtwallen en struwelen. Wezel komt bij voorkeur voor op open, droge natuur- en cultuurlandschap zoals bossen en weilanden. Ze gebruiken bosschages en heggen als dekking. Oude hollen van muizen, ratten en konijnen worden door deze soort als verblijfplaats gebruikt. Hermelijn komt in meer verschillende landschappen voor zoals bossen, houtwallen duinen, vochtige terreinen en graslanden. Ze hebben net als wezel wel dekking nodig van bijvoorbeeld bosschages.

Aan de noord-, oost en zuidzijde van het plangebied ligt een verwilderde groenstrook met opgaande begroeiing die kan dienen als lijnelement en verblijfplaats voor hermelijn en wezel. Het plangebied wordt omringd door akkers en graslanden. Met name ten zuidwesten van het plangebied zijn kleine landschapselementen zoals greppels, bosjes, groenstroken en bermen aanwezig. De omgeving biedt daarom geschikt habitat voor kleine marterachtigen. De aanwezigheid van de kleine marterachtigen hermelijn en wezel zijn dan ook niet uit te sluiten. Gericht ecologisch onderzoek naar deze soorten is noodzakelijk.

Conclusie

Op basis van de verspreidingsgegevens en biotoopinschattingen tijdens de veldverkenning is aanwezigheid van hermelijn en wezel binnen het plangebied niet uitgesloten. Er is dan ook nader onderzoek noodzakelijk om te bepalen of hermelijn en wezel gebruikt maken van het plangebied. Overige beschermde grondgebonden zoogdieren komen binnen een straal van 5 kilometer om het plangebied niet voor en zijn dan ook uitgesloten binnen het plangebied. Van de algemeen voorkomende zoogdiersoorten mogen de verblijfplaatsen bij ruimtelijke ingrepen op basis van een provinciale vrijstelling worden aangetast. Wel geldt altijd de Zorgplicht.

2.5.3 Vleermuizen

Om inzicht te krijgen in de aanwezige soorten vleermuizen in de directe omgeving van en binnen het plangebied zijn de volgende bronnen geraadpleegd: Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen et al., 2016), Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens et al., 1997) en Nationale Databank Flora en Fauna (2010 t/m 2020).

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die aan de hand van echolocatie hun positie bepalen. Deze nachtdieren verblijven overdag in besloten ruimtes. Vleermuizen worden globaal onderverdeeld in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is er onderscheid te maken in de zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Een groot aantal soorten overwintert in bunkers, grotten en kelders. Dit geldt ook voor sommige soorten die 's zomers in boomholten verblijven. Andere soorten vleermuizen verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten of achter de bast).

Vanaf begin april komen vleermuizen tevoorschijn uit hun winterverblijven. Afhankelijk van het weer verschijnt de ene soort wat later dan de andere. Van half mei tot half juli vormen de vleermuizen kraamkolonies waarin de jongen worden geboren en grootgebracht. De mannetjes verblijven dan apart in kleinere groepen. In het paarseizoen, vanaf half augustus tot september, vallen de kraamkolonies uiteen. Sommige soorten vleermuizen trekken dan uit hun voortplantingsgebied weg, terwijl andere soorten nooit ver vliegen tussen zomer- en winterverblijf. De meeste vleermuissoorten paren in deze periode. Vanaf oktober gaan de verschillende soorten in winterslaap, waarbij de ene soort zich eerder terugtrekt in zijn winterverblijf dan de andere.

De soorten maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen verblijfsplaats en foerageergebied en volgen daarbij lijnelementen zoals bomenrijen of bebouwing. Het behoud van zulke lijnelementen kan daarom cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied.

Alle vleermuissoorten, hun verblijfplaatsen en belangrijke onderdelen van het leefgebied zijn beschermd in de Wet natuurbescherming (artikel 3.5 en 3.6 van deze wet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn).

Volgens de verspreidingsgegevens uit bovengenoemde bronnen komen in de omgeving van het plangebied verschillende soorten vleermuizen voor namelijk de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentoni*).

Van deze soorten is watervleermuis een overwegend boombewonende soort. Ruige dwergvleermuis verblijft in zowel gebouwen als bomen. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn overwegend gebouwbewonend.

Foerageergebied en vliegroutes

Vleermuizen foerageren langs bosranden, houtwallen, boven open plekken en langs lanen. Aan de noord-, oost- en zuidzijde van het plangebied staat opgaande begroeiing. Vleermuizen kunnen dit gebruiken als foerageergebied. Het is geen essentieel onderdeel van het foerageergebied van vleermuizen. In de omgeving zijn voldoende alternatieven. Ten zuidwesten van het plangebied is bijvoorbeeld kleinschalig landschap met opgaande begroeiing aanwezig welke gebruikt kan worden als foerageergebied. Negatieve effecten op essentieel foerageergebied van vleermuizen zijn dan ook uitgesloten.

Het plangebied is geen onderdeel van een lijnelement. Vleermuizen kunnen wel via het groen ten zuidwesten van het plangebied oversteken van de bebouwde kom van Goes naar het plangebied om hier te verblijven of te foerageren. Wanneer het groen in het plangebied verdwijnt, blijft de route van en naar de bebouwde kom van Goes aanwezig. Negatieve effecten op vliegroutes van vleermuizen zijn dan ook uitgesloten.

Negatieve effecten op essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied van vleermuizen zijn uitgesloten. In dit kader is nader onderzoek dan ook niet noodzakelijk.

Afbeelding 6. Voorbeelden van holtes onder de dakpannen die toegang kunnen bieden tot potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen.

Verblijfplaatsen

In het plangebied staan panden met dakpannen daken. De dak- en nokpannen sluiten niet allemaal volledig aan. Ook is er op verschillende plaatsen ruimte onder de windveren, betimmering en loodflappen op het dak en de muur. De ruimte die daardoor ontstaat kan als verblijfplaats dienen voor gebouwbewonende vleermuizen (afbeelding 6).

Op twee gevels van de grote stal en op alle muren van de kleine stal zit houten beschot. De planken sluiten niet volledig op elkaar aan, waardoor vleermuizen de ruimte hebben om achter de planken te kunnen verblijven. Daarnaast zijn de steensmuren oud en vervallen. Hierdoor zijn kieren en spleten ontstaan die kunnen dienen als potentiële verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen.

Afbeelding 7. Voorbeelden van aangetroffen holtes die toegang kunnen bieden tot een potentiële verblijfplaats van vleermuizen (foto's: Laneco, 2020).

Op het terrein staan ook bomen met holtes. Deze kunnen gebruikt worden door boombewonende vleermuissoorten als potentiële verblijfplaats.

De geplande werkzaamheden kunnen negatieve effecten hebben op de verblijfplaatsen van gebouwbewonende en boombewonende vleermuissoorten. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen of vleermuizen daadwerkelijk gebruik maken van de potentiële verblijfplaatsen in het plangebied.

Conclusie

Door de geplande werkzaamheden kunnen potentiële verblijfplaatsen en foerageergebied van vleermuizen worden aangetast. Er is dan ook nader onderzoek naar vleermuizen nodig om de precieze functie van het plangebied voor deze soorten te bepalen.

2.5.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en om het plangebied onder andere de vogelsoorten groene specht (*Picus viridis*), kauw (*Corvus monedula*), koolmees (*Parus major*), roodborst (*Erithacus rubecula*) en houtduif (*Columba palumbus*) waargenomen. Ook zijn oude sporen van kerkuil (*Tyto alba*) geconstateerd en zijn restanten van tientallen huiszwaluwnesten (*Delichon urbicum*) aanwezig. Alle vogels zijn strikt beschermd in de Wet natuurbescherming (Artikel 3.1/3.2 Wet natuurbescherming en Vogelrichtlijn). Aantasting van actief gebruikte nesten is niet toegestaan.

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus (*Passer domesticus*)).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders (voorbeeld kerkuil) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: buizerd (*Buteo buteo*)).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Door de leefwijze van deze soorten is het niet mogelijk om bij directe verstering van de nesten te voldoen aan de bepalingen uit de Wet natuurbescherming. De lijst van jaarrond beschermde vogels is in september 2009 door het ministerie van LNV gepubliceerd.

Ook is er een lijst vogels aangewezen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn; de zogenaamde categorie 5.

De gierzwaluw (*Apus apus*) is een soort die alleen in de zomer in Nederland aanwezig is. De gierzwaluw is erg kritisch ten aanzien van zijn nestlocatie. Alleen tijdens de broedperiode is de gierzwaluw (mannetje en vrouwtje afwisselend) op het nest te vinden. De gierzwaluw is een erg honkvaste soort die elk jaar naar dezelfde nestlocatie terugkeert. De gierzwaluw is van origine een soort die in rotsachtige gebieden

voorkomt. Tegenwoordig broedt hij in Nederland voornamelijk in bebouwing onder dakpannen. In het plangebied zijn een aantal panden bedekt met dakpannen. De dakpannen sluiten niet volledig meer aan, waardoor er op sommige plekken ruimte ontstaat onder pannen. Daarnaast zijn er holtes in de muren. Deze locaties zijn geschikt als nestlocatie voor gierzwaluwen (afbeelding 7 en 8). De aanwezigheid van gierzwaluwen in het plangebied is dan ook niet op voorhand uit te sluiten.

De huismus is een standsoort in Nederland. De huismus leeft in en nabij menselijke bebouwing, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Het dier bouwt zijn nest in of tegen bebouwing (bijvoorbeeld in een dichte klimop of onder dakpannen). Er moet altijd voldoende voedsel en schuilgelegenheid (dichte bosschages) nabij de nestplaats aanwezig zijn. Zoals eerder genoemd is ruimte ontstaan onder de dakpannen van verschillende panden, omdat deze niet meer goed op elkaar aan sluiten (afbeelding 7). Deze ruimten kunnen door huismus gebruikt worden als nestlocatie. Onder de dakrand zijn ook verschillende holtes aanwezig welke als nestplaats voor huismus kan dienen (afbeelding 8). In de omgeving is struikachtige begroeiing aanwezig die kan dienen als rust- en foerageergebied. De aanwezigheid van huismus in het plangebied is dan ook niet op voorhand uit te sluiten.

Afbeelding 8. Voorbeelden van holtes die gebruikt kunnen worden door huismus (foto's: Laneco, 2020).

De omgeving van het plangebied vormt een geschikte leefomgeving voor roofvogels, zoals buizerd, sperwer (*Accipiter nisus*), boomvalk (*Falco subbuteo*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*). De directe omgeving van het plangebied bestaat uit agrarisch gebied met kleine landschapselementen. Dit habitat wordt door roofvogels als foerageergebied gebruikt door de aanwezigheid van bijvoorbeeld muizen, vogels en konijnen. Het plangebied zelf is minder geschikt als foerageergebied. Deze is vooral bebouwd en verhard. De bomen in het plangebied kunnen plaats bieden aan horsten en zijn daarom

gecontroleerd op horsten tijdens de quick scan flora en fauna. Er zijn geen horsten aangetroffen binnen het plangebied. Aanwezigheid van roofvogels en de beschermde horsten van roofvogels binnen het plangebied zijn dan ook uitgesloten.

In de omgeving is het voorkomen bekend van steenuil, kerkuil en ransuil (*Asio otus*). Kerkuil broedt in donkere, hoge en tochtvrije delen van bijvoorbeeld oude schuren. Steenuil broedt in donkere ruimtes en hoekjes of dakranden en komt vooral voor in kleine cultuurlandschappen. Beide soorten zijn deels afhankelijk van nestkasten voor broedgelegenheid, maar ook in oude bebouwing worden nestplekken gevonden. De bebouwing in het plangebied is toegankelijk en kan dan ook worden gebruikt door steenuil en kerkuil. Er zijn geen nestkasten aangetroffen. De stallen waren toegankelijk tijdens het bezoek en zijn gecontroleerd op sporen zoals braakballen, prooiresten en/of kalksporen op de grond van de schuur, tegen de muur of op objecten in de hooischuur. Van kerkuil zijn in twee van de stallen alleen kalksporen aangetroffen. Deze waren gezien de verwerking oud. Er zijn geen verse kalksporen en braakballen aangetroffen. De kerkuil wordt daarom niet verwacht.

De locatie is verder erg geschikt voor de steenuil. De steenuil heeft een vrij verborgen levenswijze. De soort laat niet veel sporen achter. Omdat de locatie erg veel potentiële nestplekken voor steenuil heeft kan deze soort niet op voorhand worden uitgesloten.

Ransuil broedt voornamelijk in hoge, donkere plekken in grote bomen. Er zijn geen nesten aangetroffen in de bomen in het plangebied waar ransuil gebruik van zou kunnen maken.

De directe omgeving van het plangebied biedt geschikt leefgebied en nestlocaties voor diverse categorie 5-soorten, zoals kauw, koolmees en houtduif. Ook huiszwaluwen staan op deze lijst. Soorten van deze lijst vallen onder de bescherming van de Wet natuurbescherming als er effecten op populatieniveau op kunnen treden door een ingreep. Voor de meeste soorten geldt dat er in de omgeving genoeg alternatieve foerageer- en nestmogelijkheden zijn.

Van de huiszwaluw zijn echter nestresten van tientallen nesten aangetroffen onder de dakrand van de grote schuur. Een effect op populatieniveau is voor deze soort niet uitgesloten. Aanbevolen wordt om sowieso in het ontwerp de locatie in gelijke mate geschikt te laten voor deze soort door ruwe witte randen intact te laten. Nader onderzoek kan uitwijzen of inderdaad sprake is van een actieve kolonieplek voor deze soort.

Verder moeten de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden, die globaal loopt van half maart tot half juli; en voor zwaluwen tot in september. De werkzaamheden mogen alleen in het broedseizoen uitgevoerd worden als er een gerichte controle naar broedvogels is gedaan binnen drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden.

2.5.5 Reptielen

Om een goed beeld te krijgen van de soorten reptielen die binnen het plangebied en de directe omgeving voorkomen, zijn de volgende bronnen geraadpleegd: De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers en Van Delft, 2009), Atlas van Amfibieën en Reptielen (De Wild et al., 2016) en de Nationale Databank Flora en Fauna (2010 t/m 2020). In de directe omgeving van het plangebied komen geen nationaal beschermde soorten of Europees beschermde soorten reptielen voor. Negatieve effecten op beschermde soorten reptielen zijn dan ook uitgesloten. Nader onderzoek naar reptielen is niet nodig.

2.5.6 Amfibieën

De habitat van amfibieën is onder te verdelen in water- of voortplantingshabitat (vaak een poel, vijver of smalle watergang zonder grote vissen) en landhabitat (bosjes, struwelen en dergelijke en voor sommige soorten vergraafbaar zand).

In en in de directe omgeving van het plangebied kunnen diverse nationaal beschermde soorten voorkomen zoals bruine kikker (*Rana temporaria*), gewone pad (*Bufo bufo*) en kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*). Voor deze soorten geldt in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling een vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Van de nationaal beschermde soorten en Europees beschermde soorten is het voorkomen bekend van de rugstreeppad (*Epidalea calamita*). Rugstreeppad is een soort die voorkomt in terreinen met vergraafbare losse zanderige grond. Het voortplantingswater bestaat uit snel opwarmende ondiepe watertjes. Dit kan al een tijdelijk plasje op een bouwterrein zijn. De rugstreeppad overwintert boven het waterpeil in bijvoorbeeld muizenholletjes, onder stenen of puin. In het plangebied is het geschikte overwinteringshabitat aanwezig. Er zijn namelijk verschillende rommelhoeken aanwezig waar de rugstreeppad kan overwinteren. In de naburige omgeving zijn echter geen plassen en sloten aanwezig die als geschikt voortplantingswater kunnen dienen. In de bouwsituatie kan dit veranderen. Om kolonisatie door de rugstreeppad te voorkomen worden maatregelen aanbevolen, zoals het niet te lang braak laten liggen van vergraafbare delen en het dempen van ondiepe plassen en watertjes in de periode mei-oktober.

2.5.7 Vissen

Beschermde vissoorten zijn over het algemeen gebonden aan specifieke beek- of riviersystemen of watergangen met een goed ontwikkelde watervegetatie en een sliblaag. In de omgeving van het plangebied komen geen beschermde soorten vissen voor. Negatieve effecten op beschermde vissoorten zijn dan ook uitgesloten. Er is geen nader onderzoek nodig naar beschermde vissoorten.

2.5.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatie specifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen en/of specifieke waardplanten. Zo zijn deze soortgroepen vaak te vinden rondom oevers met dichte begroeiing en met soort specifieke waardplanten. Het plangebied is voornamelijk verhard en bebouwd. Het groen in het plangebied en de directe omgeving, inclusief de watergangen, duiden op een intensief beheer. De aanwezige plantensoorten duiden op een voedselrijke grond. Beschermde soort insecten bevinden zich juist vaak in een schrale omgeving met specifieke plantensoorten. Aanwezigheid van beschermde insecten en overige soortengroepen is dan ook uitgesloten.

3 CONCLUSIE

Het plangebied ligt aan de Stelleweg 2 in Kloetinge (gemeente Goes, provincie Zeeland). In het plangebied staat een woonhuis, twee monumentale stallen en enkele bijgebouwen. De geplande werkzaamheden bestaan uit de sloop van een stal, renovatie werkzaamheden aan de overige gebouwen en herinrichting van het plangebied met nieuwbouw. Voor deze werkzaamheden plaatsvinden, moeten de gevolgen voor beschermde natuur en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld zijn gebracht.

3.1 NATUURNETWERK NEDERLAND

Het plangebied is geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) of weidevogelgebied. Door de voorgenomen ontwikkeling gaat geen oppervlakte van NNN-gebied of weidevogelgebied verloren en is er geen sprake van een wezenlijke aantasting van de waarden en kenmerken van het NNN en weidevogelgebied. Effecten op het NNN worden daarom uitgesloten.

3.1.1 Overige beleidskaders

Er zijn geen andere provinciale natuurbeleidskaders van toepassing op het plangebied.

3.2 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied de 'Oosterschelde' ligt op circa 2 kilometer afstand. Door de geplande werkzaamheden gaat geen Natura 2000-gebied verloren. Door de afstand en tussenliggende elementen worden geen negatieve effecten verwacht van de werkzaamheden, zoals geluidsoverlast, verlichting of trillingen. In dit stadium is nog niet bekend hoe de gebruiksfase en aanlegfase uitgevoerd wordt. Een stikstofberekening kan uitsluitsel geven over van de stikstofemissie als gevolg van de aanleg- en gebruiksfase. Bij een toename in stikstofdepositie zal een toets uitgevoerd moeten worden om de effecten te bepalen op beschermde habitattypen en leefgebieden van beschermde soorten. Als er geen sprake is van een toename in stikstofdepositie kan het bestemmingsplan worden vastgesteld en de vergunning worden verleend.

3.3 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom Boswet van de gemeente Goes. Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is hier dan ook niet van toepassing.

3.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

Voor een aantal mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomende nationaal beschermde soorten zoals egel, konijn, vos, spitsmuizen en muizen geldt een provinciale vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Binnen het plangebied kunnen een aantal nationaal en Europees beschermde soorten voorkomen, waarvoor aantasting van rust- en verblijfplaatsen een ontheffingsplicht in het kader van de Wet natuurbescherming geldt. Op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats en de biotoopeisen van de individuele diersoorten zijn de volgende soorten niet uit te sluiten binnen het plangebied:

- Vleermuizen: Met het renoveren en verwijderen van de bebouwing en de bomen in het plangebied verdwijnen mogelijk verblijfplaatsen van verschillende gebouwbewonende en boombewonende vleermuissoorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis. Daarnaast kan niet essentieel foerageergebied van vleermuizen verdwijnen.
- Huismus: Met het renoveren en verdwijnen van de bebouwing worden mogelijk verblijfplaatsen van huismus aangetast.
- Gierzwaluw: Wanneer de bebouwing verdwijnt of wordt gerenoveerd, verdwijnen mogelijk nestplaatsen van gierzwaluwen.
- Steenuil: Wanneer de bebouwing verdwijnt of wordt gerenoveerd, verdwijnen mogelijk nest- en verblijfplaatsen van steenuil.
- Kleine marterachtigen: Met het vellen van de bomen en het groen in het plangebied verdwijnt mogelijk essentieel leefgebied van kleine marterachtigen.
- Huiszwaluw; met het renoveren van de grote schuur kan een nestplek van huiszwaluw verdwijnen. Dit kan worden voorkomen door het realiseren van ruwe witte planken op dezelfde plek; of de betimmering niet te verwijderen. Vanwege mogelijke verstoring bij werkzaamheden kunnen ook nesten worden aangetast.

Voor de rugstreeppad zijn maatregelen aanbevolen om kolonisatie te voorkomen:

Rugstreeppad: braakleggingsperiode beperken en plassen en watertjes dempen in de periode april-oktober.

Voor enkele andere soorten zijn vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van veiligheid:

- Reuzenbereklaauw; deze invasieve exoot staat aan de noordzijde van het plangebied langs de watergang. De bladeren veroorzaken brandblaren; wat gezien de zorgfunctie in de toekomst niet wenselijk is. Door enkele jaren te beheren als gazon kan de soort worden uitgeroeid.
- De essenrij aan de noordzijde is aangetast door essentaksterfte. Een onderzoek naar de handhaafbaarheid van de bomen door een boomexpert in verband met takbreuk is aan te bevelen.

3.5 CONSEQUENTIES

3.5.1 Nader onderzoek

In het kader van de Wet natuurbescherming dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebied van soorten door de ingreep worden aangetast. Dit kan niet worden uitgesloten zonder nader veldonderzoek voor de volgende soorten:

- Vleermuizen (Wet natuurbescherming en bijlage IV Habitatrichtlijn), verblijfplaatsen van gebouwbewonende en boombewonende soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis. Onderzoek conform het Vleermuisprotocol 2021 bestaat uit onderzoeksrondes in de periode juni tot half juli en onderzoeksrondes in de periode half augustus tot eind september. Beide onderzoeken dienen plaats te vinden om een volledig beeld te krijgen van de functie van de gebouwen en omgeving voor vleermuizen.
- Huismus, nestplaatsen (Vogelrichtlijn). Onderzoek vindt plaats door in de periode april – half mei tweemaal onderzoek te doen conform het Kennisdocument van de huismus (BIJ12, juli 2017).
- Gierzwaluw, nestplaatsen (Vogelrichtlijn). Onderzoek conform het onderzoeksprotocol van het Netwerk Groene Bureaus bestaat uit drie onderzoeksrondes in de periode 15 mei tot en met 15 juli.
- Steenuil, nestplaatsen (Vogelrichtlijn). Onderzoek conform het onderzoeksprotocol van het Netwerk Groene Bureaus bestaat uit drie onderzoeksrondes in de avond in de periode half februari tot mei
- Kleine marterachtigen (hermelijn en wezel). Onderzoek conform aan de Handreiking kleine Marterachtigen van de Zoogdiervereniging en de provincie Noord Brabant (2017) bestaat uit het gebruik van spoorbuizen, mostelaboxen en cameravallen gedurende 6 weken in de periode van maart tot en met augustus.
- Huiszwaluw. Onderzoek kan worden uitgevoerd door tijdens andere rondes te kijken naar actieve nesten van deze soort in het plangebied..

3.5.2 Algemene voorwaarden

Twee algemene voorwaarden vanuit de Wet natuurbescherming zijn altijd van toepassing:

- de start van werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels (het broedseizoen loopt globaal van half maart tot half juli; voor zwaluwen tot in september) uit te voeren om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Als er nesten van algemene vogels aanwezig zijn in het broedseizoen, dan is het noodzaak om een ecooloog in te schakelen. De ecooloog beoordeelt hoe de werkzaamheden voortgang kunnen vinden.
- Op basis van de zorgplicht dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de

gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:

- o het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van foeragerende en overvliegende vleermuizen en andere nachtdieren.

3.6 AANBEVELINGEN

Er zijn vanuit ecologisch oogpunt aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting:

- Nieuwbouw kan geschikt worden gemaakt voor vleermuizen door het gebruik van inbouw vleermuiskasten of door op een hoogte van 2,5 meter en hoger op verschillende windrichtingen (voorkeur voor zuidgerichte zijden) open stootvoegen van 2 cm bij 5 cm breed aan te brengen. Een andere optie is het creëren van 2 cm ruimte achter houten gevelbetimmering of het aanbrengen van kierende planken.
- Ook kunnen de nieuw te bouwen panden geschikt worden gemaakt voor huismus en gierzwaluw door het één dakpan hoger plaatsen dan de vogelschroot of het plaatsen van gevelkasten.
- Bij het aanbrengen van beplanting wordt aanbevolen om gebruik te maken van inheems bes- en bloemdragende struiken en planten. Voor een nieuwe erfsingel worden soorten als (knot)wilg (verschillende soorten), els, zomer/koningslinde en fladderiep geadviseerd.
- Mocht er sprake zijn van een tijdelijke stikstofoverschrijding (meer dan 0,0 Mol/hectare/jaar) op Natura 2000-gebieden als gewerkt wordt met conventioneel materieel, dan bestaat de mogelijkheid om met onconventioneel materieel te werken zoals elektrische voertuigen of toepassing van onder andere stikstoffilters.

BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER

1.1 NATUURNETWERK NEDERLAND

Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een onderdeel van het natuurbeleid en heeft als doel het behoud van biodiversiteit. Gebieden die zijn aangewezen als onderdeel van NNN vormen een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden in Nederland. Per NNN-gebied zijn natuurdoelen vastgelegd in het ruimtelijke provinciale beleid, waarmee rekening gehouden moet worden bij planologische ontwikkelingen. Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat activiteiten niet strijdig mogen zijn met de natuurdoelen.

1.1.1 Overige beleidskaders

Naast het NNN kunnen ook andere provinciale en gemeentelijke beleidskaders van toepassing zijn in het plangebied. Ook deze beleidskaders zijn niet verankerd in natuurwetgeving, maar dienen wel een rol te spelen in de planologische afweging.

1.2 WET NATUURBESCHERMING

1.1.2 Onderdeel gebiedsbescherming – Natura 2000

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Wet natuurbescherming die per 1 januari 2017 van kracht is. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

1.1.3 Onderdeel houtopstanden

Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming (voorheen de Boswet) heeft als doel bossen te beschermen en de bestaande oppervlakte bos- en houtopstanden in Nederland in stand te houden. Kort gezegd, alles wat bos is, moet bos blijven. Indien een houtopstand onder de Wet Natuurbescherming valt en deze gekapt gaat worden, moet een kapmelding worden gedaan. Ook verplicht de Wet natuurbescherming om de betreffende grond binnen drie jaar opnieuw in te planten, de zogenaamde herplantplicht. Als bos definitief gekapt wordt, zal een ontheffing of compensatie van deze herplantplicht verleend moeten worden. De herplantplicht is niet van toepassing voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel.

Houtopstanden vallen onder de Wet natuurbescherming als het zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend betreffen die:

- buiten 'de bebouwde kom Boswet' liggen;
- een oppervlakte hebben van 10 are of meer;
- rijbeplantingen die meer dan 20 bomen omvatten, gerekend over het totaal aantal rijen.

1.1.4 Onderdeel soortenbescherming

Wettelijk kader

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet natuurbescherming bepalend. De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime, als volgt in de Wet Natuurbescherming opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage I

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Nationaal beschermde soorten

- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- *Soorten van de Vogelrichtlijn:*
Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- *Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:*
Dit zijn alle soorten in onderdeel A van bijlage IV van de Habitatrichtlijn inclusief bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I van het Verdrag van Bonn, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
- *Nationaal beschermde soorten:*
Dit zijn soorten die genoemd zijn in bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het betreft hier de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Een project kan in strijd zijn met de Wet natuurbescherming wanneer een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Om een ontheffing te krijgen voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet worden voldaan aan een van de volgende belangen:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats.
- Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is.
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Om een ontheffing te krijgen voor soorten van de Vogelrichtlijn moet worden voldaan aan een van de volgende belangen:

- Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is.
- Wanneer de veiligheid van het luchtverkeer in het geding is.
- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor nationaal beschermde soorten geldt:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Zorgplicht

Voor alle aanwezige soorten geldt volgens de Wet natuurbescherming altijd de zorgplicht (artikel 1.11). De zorgplicht schrijft voor dat we nadelige gevolgen voor inheemse planten en dieren moeten voorkomen – of ze nu beschermd zijn of niet – en zorgvuldig met onze omgeving om moeten gaan. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

BIJLAGE 2 LITERATUURLIJST

Kort Geytenbeek Architecten (2020). *Schetsplan Elzahoeve Kloetinge*. Blouberg BV, Nieuwerkerk.

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & Buys, J.C. (redactie). (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. Natuur in Nederland 12. Leiden, Nederland: Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden.

Creemers, R.C.M. & Van Delft, J.J.C.W. (redactie). (2009). *De amfibieën en reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna 9. Leiden, Nederland: Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland.

De Wild, W.W., Brekelmans, F.L.A., Van Emmerik, W.A.M. & Spier, J.L. (2016). *Atlas van Amfibieën en Reptielen*. Utrecht, Nederland: RAVON.

Limpens, H., Mosterd, K. en Bongers, W. (1997). *Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie*. Utrecht, Nederland: KNNV Uitgeverij.

Websites

Nationale Databank Flora en Fauna (2020) Uitvoerportaal. Kaart. Geraadpleegd in november 2020 van <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul>

Natura 2000 (2020) Natura 2000 Network Viewer. Geraadpleegd in november 2020 van <https://natura2000.eea.europa.eu/>

NDFF & RAVON (2020), NDFF Verspreidingsatlas Amfibieën. Geraadpleegd in november 2020 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/amfibieen>

NDFF & RAVON (2020), NDFF Verspreidingsatlas Reptielen. Geraadpleegd in november 2020 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/reptielen>

NDFF & VAATPLANTEN (2020), NDFF Verspreidingsatlas Vaatplanten. Geraadpleegd in november 2020 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

NDFF & ZOOGDIEREN (2020), NDFF Verspreidingsatlas Zoogdieren. Geraadpleegd in november 2020 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren>

PDOK Viewer (2020) PDOK. Geraadpleegd op 10-11-2020 van www.pdok.nl/viewer/#

Provincie Zeeland (2020) Atlas omgeving. Kaarten Natuurnetwerk Nederland. Geraadpleegd in november 2020 van https://kaarten.zeeland.nl/map/natuur_landschap

Provincie Zeeland (2020). Bomen kappen. Geraadpleegd in november 2020 op
<https://www.zeeland.nl/vergunningen-en-ontheffingen/bomen-kappen>